

ธรรมนูญว่าด้วยสุขภาพสู่ตำบลสุขภาวะของประชาชนตำบลดงมูลเหล็ก
(ฉบับที่ ๑) พ.ศ. ๒๕๕๔

คำปรารภ

เนื่องจากพระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๐ ที่ได้ประกาศใช้เมื่อวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๕๐ และธรรมนูญว่าด้วยระบบสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ มีสาระสำคัญในการกำหนดกรอบแนวทางของนโยบาย การดำเนินงานและยุทธศาสตร์ด้านสุขภาพของประเทศ รวมทั้งมีองค์กรและกลไกเพื่อให้เกิดการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง และมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาควิชาการและภาคประชาชน อันจะนำไปสู่เป้าหมายในการสร้างเสริม สุขภาพ รวมทั้งสามารถดูแลปัญหาด้านสุขภาพของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลประกอบกับมติการ ประชุมสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ครั้งที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๕๑ และครั้งที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๕๒ มีมติหลายประเด็นที่ต้องให้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดำเนินการตามกฎหมายและมติสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ในการจัดการสุขภาพ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

องค์การบริหารส่วนตำบลดงมูลเหล็ก ได้ประสานความร่วมมือด้านวิชาการจากสมัชชาสุขภาพจังหวัด เพชรบูรณ์และมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์พร้อมทั้งดำเนินการกระบวนการสมัชชาสุขภาพจากภาคประชาชน เพื่อ ขับเคลื่อนประเด็นยุทธศาสตร์และผลักดันประเด็นปัญหาสุขภาพของประชาชนให้เป็นนโยบายสาธารณะที่ได้มติให้ ดำเนินงานโดยประชาชน ของประชาชนและเพื่อประชาชน ถือเป็นกำหนดกรอบให้องค์การบริหารส่วนตำบลดงมูล เหล็กและหน่วยงานของรัฐอื่นที่เกี่ยวข้องใช้เป็นกรอบและแนวทางในการกำหนดนโยบายแผนยุทธศาสตร์และการ ดำเนินงานด้านสุขภาพในเขตพื้นที่รับผิดชอบของการบริหารการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลดงมูลเหล็ก ดังต่อไปนี้

ข้อที่ ๑ ธรรมนูญนี้เรียกว่า “ธรรมนูญว่าด้วยสุขภาพสู่ตำบลสุขภาวะของประชาชนตำบลดงมูลเหล็ก
(ฉบับที่ ๑) พ.ศ. ๒๕๕๔”

นิยามศัพท์

ข้อที่ ๒ ในธรรมนูญนี้

“สุขภาพ” หมายความว่า ภาวะของประชาชนชาวตำบลดงมูลเหล็กที่สมบูรณ์ทั้งทางกาย ทางจิต ทางปัญญาและ ทางสังคม เชื่อมโยงกันเป็นองค์รวมอย่างสมดุล

“สถานบริการของรัฐ” หมายความว่า ศูนย์สุขภาพชุมชนดงมูลเหล็ก

“หน่วยงานนอกพื้นที่” หมายถึง หน่วยงานราชการอื่นๆ ที่ตั้งอยู่ภายนอกพื้นที่ตำบลดงมูลเหล็ก และเข้าร่วมหรือ ดำเนินกิจกรรมต่างๆ ในตำบลดงมูลเหล็ก

“องค์กร กลุ่มชุมชน” หมายถึง องค์กร หรือกลุ่มของประชาชนที่รวมตัวกันโดยมีการจัดตั้งจากหน่วยงานของรัฐ หรือ ตามพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องหรือก่อตั้งเองภายในพื้นที่และเป็นที่ยอมรับของประชาชนทั่วไป โดย มีกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมและสาธารณะ

“คุณธรรม” หมายความว่า การกระทำที่วิญญูชนพึงมีสำนึกในจิตใจตนในเรื่องความจริง ความดี ความงาม และใช้ เป็นหลักดำเนินชีวิต

“จริยธรรม” หมายความว่า แนวทางแห่งความประพฤติที่ยึดหลักคุณธรรม

“เศรษฐกิจพอเพียง” หมายความว่า แนวทางปฏิบัติที่ยึดความพอเพียง มีเหตุผล มีระบบภูมิคุ้มกันตามสมควรตาม วัฒนธรรมและภูมิปัญญาประกอบด้วยความซื่อสัตย์ มีสติ และปัญญา ตั้งแต่ระดับประชาชน ครอบครัว ระดับชุมชน องค์กรภาคประชาชน จนถึงระดับหน่วยงานภาครัฐประกอบอย่างสมดุล และพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงต่างๆ จากโลกภายนอก

“การมีส่วนร่วม” หมายความว่า ทุกคนมีการร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมรับผิดชอบในกิจกรรมต่างๆ ที่ดำเนินการในชุมชน

“วัฒนธรรม” หมายถึง วิถีชีวิตของประชาชนตำบลดงมูลเหล็กที่ดำเนินร่วมกันทั้งความรู้สึกร่วมกัน ความเป็นอยู่ การทำมาหากิน โดยสอดคล้องกับธรรมชาติสิ่งแวดล้อม และบริบทของชุมชนในตำบล

“ประเพณี” หมายถึง กิจกรรมทางวัฒนธรรมที่ดำเนินและปฏิบัติอยู่เป็นประจำ

“การสร้างเสริมสุขภาพ” หมายความว่า การกระทำที่มุ่งส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคคลมีสุขภาพทางกาย จิต ปัญญาและสังคม โดยสนับสนุนยุทธศาสตร์ แผนงานการส่งเสริมคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน เพื่อนำไปสู่ตำบลสุขภาพ

“การป้องกันโรค” หมายความว่า การกระทำหรืองดการกระทำบางสิ่งบางอย่างเพื่อไม่ให้เกิดการเจ็บป่วยหรือเป็นโรค และการป้องกันไม่ให้เกิดกลับเป็นซ้ำในกรณีที่หายจากการเจ็บป่วย หรือเป็นโรคแล้วสามารถแบ่งออกได้เป็น ๓ ระดับ คือ การป้องกันก่อนเกิดโรคหรือก่อนการเจ็บป่วย การป้องกันโรคในระยะเวลาที่เกิดโรคหรือเจ็บป่วยขึ้นแล้ว และ การป้องกันโรคและฟื้นฟูสภาพเมื่อหายจากการเจ็บป่วยด้วยโรคแล้ว

“การควบคุมโรค” หมายความว่า การควบคุมโรคระบาด โรคไม่ติดต่อ โรคติดต่อ โรคติดต่ออันตรายต่าง ๆ รวมทั้งโรคที่เกิดจากการปนเปื้อนของสารต่าง ๆ ในสิ่งแวดล้อมอาหาร และโรคอื่นๆ ที่สามารถลดความสูญเสียสุขภาพ ชีวิตและทรัพยากรได้หากมีการตรวจพบแต่เนิ่นๆ

“การควบคุมและป้องกันปัจจัยที่คุกคามสุขภาพ” หมายความว่า การจัดการกับปัจจัยต่างๆ ที่มีผลเสียต่อสุขภาพ ไม่ว่าจะเป็นสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ชีวภาพ เชื้อโรค สารเคมี ภัยธรรมชาติ รวมทั้งระบบต่างๆ ในสังคมเพื่อป้องกันและลดผลกระทบต่อสุขภาพ รวมทั้งสร้างปัจจัยที่เอื้อต่อการมีสุขภาพดีด้วย

“พาหะนำโรค” หมายถึง ตัวการที่นำโรคมารับติดต่อผู้อื่น

“การบริการสาธารณสุข” หมายความว่า การบริการต่างๆ อันเกี่ยวกับการสร้างสุขภาพ การป้องกันและควบคุมโรค และปัจจัยที่คุกคามสุขภาพการตรวจวินิจฉัยและบำบัดสภาวะการเจ็บป่วย และการฟื้นฟูสมรรถภาพของบุคคล ครอบครัว และชุมชน

“ตัวชี้วัดสุขภาพ” หมายถึง สิ่งที่สามารถเห็นผลที่เกิดจากการกระทำใดๆ ต่อการดำเนินการด้านสุขภาพ

“เกณฑ์การประเมิน” หมายถึง ตัวกำหนดที่ถูกตั้งขึ้นมาเพื่อใช้สำหรับประเมินผลการดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่ง

“ผู้ด้อยโอกาส” หมายความว่า ประชาชนที่เป็นพี่น้องของพวกเราแต่อยู่ในสถานะยากลำบากในการดำรงชีวิต ทั้งฐานะ ที่อยู่อาศัย ความรู้และสุขภาพ

“ภาคีเครือข่าย” หมายถึง หน่วยงานของภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรกลุ่มชุมชน ที่ร่วมกันดำเนินกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพ สุขภาวะชุมชนในพื้นที่ตำบลดงมูลเหล็ก

“บุคลากรด้านสาธารณสุข” หมายถึง ผู้ให้บริการสาธารณสุขที่มีกฎหมาย ระเบียบหรือข้อกำหนดรองรับ

“กำลังคนด้านสุขภาพ” หมายถึง บุคคลหรือกลุ่มคนที่มีบทบาทในด้านการสร้างเสริมสุขภาพ การรักษาพยาบาล การป้องกันโรคและการฟื้นฟูสมรรถภาพ ซึ่งรวมถึงบุคลากรด้านสาธารณสุข ผู้ประกอบวิชาชีพด้านสาธารณสุข บุคลากรสายสนับสนุน บุคลากรทางการแพทย์แผนไทย การแพทย์พื้นบ้าน และการแพทย์ทางเลือก อาสาสมัครด้านสุขภาพต่างๆ แกนนำและเครือข่ายสุขภาพ ตลอดจนบุคคลต่างๆที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ

“จิตอาสา” หมายถึง ผู้ที่มีจิตใจนิยมช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่คิดหวังสิ่งตอบแทน

“ภูมิปัญญาท้องถิ่น” หมายถึง ความรู้ความสามารถในด้านต่างๆ ที่สร้างสม และถ่ายทอดกันมาในแต่ละรุ่นของชุมชนในท้องถิ่น

“การจัดการองค์ความรู้” หมายถึง การดำเนินการให้ความรู้เหล่านั้นสามารถคงอยู่ และสืบทอดให้เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่นที่ต้องการ

“การเข้าถึงข้อมูล” หมายความว่า ประชาชนทุกคนสามารถที่จะได้รับข้อมูลข่าวสารที่จำเป็น หรือต้องการอันเป็นประโยชน์เพื่อตนเองได้ตามที่ต้องการ ภายใต้หลักการรู้เท่าทันและรู้เท่าทัน

“นำเข้าข้อมูล” หมายถึง การดำเนินการให้ข้อมูลที่ต้องการไปบันทึกไว้เพื่อใช้ประโยชน์ในการประกอบการตัดสินใจต่อไป

“สมัชชาสุขภาพ” หมายถึง การจัดให้มีเวทีพูดคุย ปรึกษา และแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อใช้เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินการแก้ไขประเด็นปัญหาสุขภาพ

“เกษตรอินทรีย์ปลอดภัย” หมายถึง การทำการเกษตรที่มีความเข้าใจในระบบการใช้สารเคมีต่าง ๆ ทางเกษตร และมีจิตสำนึกที่คำนึงถึงความปลอดภัยในการบริโภค

“สัมมาอาชีพ” หมายถึง อาชีพที่ดีและสุจริต

“การละเมิด” หมายถึง การกระทำที่ขัดกับข้อบังคับ ข้อตกลงที่กำหนด และทำให้เกิดความเสียหายต่อผู้อื่นหรือต่อสังคมส่วนรวม

“มาตรการทางสังคม” หมายถึง ข้อตกลงใดๆ ที่เกิดขึ้นจากชุมชนส่วนรวม เพื่อให้เป็นผลบังคับให้เป็นไปตามข้อตกลงนั้น

ข้อที่ ๓ ธรรมนูญนี้มีผลให้ใช้กับประชาชน,องค์กรภาคประชาชนและหน่วยงานภาครัฐที่ให้บริการสาธารณะ ภายในเขตพื้นที่ตำบลดงมูลเหล็ก และบุคคล หน่วยงาน องค์กร กลุ่มชุมชน อื่น ๆ ที่เข้ามาดำเนินกิจกรรมภายในพื้นที่ตำบลดงมูลเหล็ก

หมวดที่ ๑

ปรัชญาแนวคิดของระบบสุขภาพ

ข้อที่ ๔ ร่วมสร้างสุขภาพตนเอง สุขภาพครอบครัว สุขภาพชุมชน จากความรัก ความเข้าใจ ความเอื้ออาทร ความสามัคคี เพื่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสู่นิสัยสุขภาพ ร่วมกันพัฒนามรดกทางธรรมชาติและมรดกวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน โดยอาศัยพื้นฐานทางจริยธรรม คุณธรรม หลักปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียงเพื่อให้ประชาชนตำบลดงมูลเหล็กเป็นตำบลแห่งความสุข ประชาชนตำบลดงมูลเหล็กมีสุขภาพดีและเป็นตำบลสุขภาพะ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๖

หมวดที่ ๒

การสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ต่อสุขภาพะ

ข้อที่ ๕ ประชาชนตำบลดงมูลเหล็กมีคุณธรรม มีจริยธรรม มีจิตสำนึกสาธารณะ และยิ้มแย้มแจ่มใส

ข้อที่ ๖ มีสถานบริการของรัฐที่มีมาตรฐานการบริการและเอื้อต่อสุขภาพ

ข้อที่ ๗ มีการจัดการธรรมชาติให้ร่มรื่น และสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อสุขภาพ มีสถานที่สำหรับการทำกิจกรรมร่วมกันในโรงเรียนและชุมชน มีสถานที่สำหรับการพักผ่อน และศาสนสถานเป็นศูนย์รวมจิตใจ มีการรวมกลุ่มเพื่อทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ในชุมชน เช่น การรักษาสีงแวดล้อม การใช้แรงงานด้วยจิตอาสาในงานสาธารณประโยชน์ต่าง ๆ โดยไม่หวังสิ่งตอบแทนอย่างสม่าเสมอและคนส่วนใหญ่เข้าร่วมในกิจกรรม

ข้อที่ ๘ ส่งเสริมการอนุรักษ์ พัฒนาศิลปะ วัฒนธรรมและประเพณีที่ดีงาม

ข้อที่ ๙ มีการพัฒนานโยบายสาธารณะที่เอื้อต่อสุขภาพอย่างมีส่วนร่วมและเป็นรูปธรรมและการจัดการสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม โดยการจัดสถานที่ออกกำลังกาย

ที่เพียงพอ และมีกิจกรรมการออกกำลังกายที่สม่าเสมอครอบคลุมและเหมาะสมทุกวัย

หมวดที่ ๓

การควบคุม ป้องกันปัจจัยที่คุกคามต่อสุขภาพ

- ข้อที่ ๑๐ ควบคุมกลิ่นจากการเลี้ยงสัตว์ ขยะ สิ่งปฏิกูล น้ำเสีย เสียง ฝุ่นละออง แสง ควัน ความเร็วรถ ให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมตามเกณฑ์ที่ร่วมกันกำหนดโดยมีจิตสำนึกสาธารณะร่วมกัน
- ข้อที่ ๑๑ ควบคุมป้องกันภัยจากคน แมลง และสัตว์ ที่นำและเป็นพาหะนำโรคมาสู่ชุมชน
- ข้อที่ ๑๒ ป้องกันภัยจากการประกอบอาชีพ การดำรงชีวิต และการบริโภคในชีวิตประจำวัน
- ข้อที่ ๑๓ สนับสนุนการมีส่วนร่วมกันระหว่างภาคประชาชนกับหน่วยงานของรัฐ ในการควบคุมป้องกันอุบัติเหตุ ภัยธรรมชาติและโรคต่าง ๆ ในพื้นที่
- ข้อที่ ๑๔ สนับสนุนให้มีมาตรการทางสังคม หรือกติกาข้อปฏิบัติของชุมชน ในการควบคุมความรุนแรงในครอบครัว โดยมีช่องทางและวิธีการแก้ไขปัญหาโดยอาศัยบทบังคับภายใต้กติกาของคนในชุมชน ช่วยป้องกันและปกป้องคุ้มครองผู้ได้รับความรุนแรงไม่ให้เกิดความรุนแรงหรือมีความรุนแรงเกิดขึ้นน้อย และคนในชุมชนปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด บนพื้นฐานของกติกาชุมชนและหรือที่กฎหมายบัญญัติ หลีกเลี่ยงอบายมุข ห้ามยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด ห้ามทะเลาะวิวาท ที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพทุกประเภทให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมและลดลงอย่างต่อเนื่อง ห้ามสูบบุหรี่ในที่สาธารณะ ห้ามเล่นการพนัน ห้ามเลี้ยงเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ในงานศพ ห้ามใช้เสียงหอนกระจายข่าวหรือเสียงประชาสัมพันธ์อื่นใด ที่เป็นการรบกวนและเหตุรำคาญเวลา ๒๑.๐๐ น. - ๐๕.๐๐ น.

หมวดที่ ๔

การสร้างเสริมสุขภาพ

- ข้อที่ ๑๕ ส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่มเพื่อดำเนินกิจกรรมการออกกำลังกายที่สม่ำเสมอ ครอบคลุม เหมาะสมทุกวัย
- ข้อที่ ๑๖ ส่งเสริมให้มีกิจกรรมสร้างความภาคภูมิใจของคนในชุมชน
- ข้อที่ ๑๗ ส่งเสริมให้มีกิจกรรมเสริมสร้างสุขภาพจิตที่ดี กิจกรรมลดความเครียด กิจกรรมเสริมสร้างสติในการแก้ปัญหา และมีระบบให้คำปรึกษาในชุมชน โดยการจัดทำแผนงาน/โครงการเผยแพร่ธรรมะเชิงรุก
- ข้อที่ ๑๘ สนับสนุนการมีส่วนร่วมกันระหว่างภาคประชาชนกับหน่วยงานภาครัฐในการเฝ้าระวังป้องกันภัยพิบัติโรคติดต่อในชุมชน

หมวดที่ ๕

การบริหาร ติดตาม ประเมินผล

- ข้อที่ ๑๙ มีการจัดทำแผนด้านสุขภาวะ โดยการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนอย่างต่อเนื่องครอบคลุมทุก ๆ ด้านอย่างเป็นระบบและมีการนำแผนชุมชนไปปฏิบัติอย่างจริงจัง
- ข้อที่ ๒๐ พัฒนาระบบบริการสาธารณสุขเชิงรุกอย่างต่อเนื่องและเป็นรูปธรรม
- ข้อที่ ๒๑ พัฒนาระบบบริการสาธารณสุขที่มีคุณภาพ น่าเชื่อถือ และสร้างความประทับใจอย่างต่อเนื่อง
- ข้อที่ ๒๒ ให้ร่วมกันสร้างตัวชี้วัดสุขภาพครัวเรือน และสุขภาวะชุมชน พร้อมกำหนดเกณฑ์การประเมินแบบมีส่วนร่วม
- ข้อที่ ๒๓ ส่งเสริมสนับสนุนร่วมกันสร้างอาสาสมัครชุมชน ในการดูแลเด็ก คนพิการ คนชรา ผู้ด้อยโอกาสให้สามารถเข้าถึงบริการด้านสุขภาพ
- ข้อที่ ๒๔ สร้างภาคีเครือข่ายด้านสุขภาพ สุขภาวะ กับหน่วยงานองค์กรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน
- ข้อที่ ๒๕ ให้มีการติดตามประเมินผล และนำผลสรุปรายงานการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

หมวดที่ ๖

การสร้างและพัฒนาบุคลากรด้านสาธารณสุข พัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นและ แพทย์แผนไทย

- ข้อที่ ๒๖ ต้องมีการพัฒนาศักยภาพตามบทบาทหน้าที่อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) และควรทดสอบเพื่อนำไปสู่การพัฒนาศักยภาพอย่างต่อเนื่อง
- ข้อที่ ๒๗ ให้มีบุคลากรด้านสาธารณสุข รวมทั้งกำลังคนด้านสุขภาพอื่น ๆ ที่มีบทบาทในระบบสุขภาพ เช่น กำลังคนที่สำคัญในการขับเคลื่อนสังคมให้เกิดระบบสุขภาพที่พึงประสงค์ต่อประชาชน ในสัดส่วน ๑:๑,๒๕๐
- ข้อที่ ๒๘ ส่งเสริมการใช้การแพทย์ทางเลือกที่เหมาะสมในการดูแลสุขภาพคนในชุมชน เช่น การปลูก การผลิต และ การใช้สมุนไพร การนวดแผนไทย การแพทย์ทางเลือกอื่น ๆ จากผู้ที่มีความรู้และทักษะในชุมชน ให้มีการยอมรับและใช้อย่างทั่วถึง
- ข้อที่ ๒๙ ส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดอาสาสมัครชุมชน เช่น อสม. น้อย แม่/พ่ออาสา ครูผู้ปกครองผู้ดูแลกลุ่มผู้ป่วยโรคเรื้อรังหรือผู้ที่มีจิตอาสาในรูปแบบต่าง ๆ
- ข้อที่ ๓๐ สนับสนุนและส่งเสริมเยาวชนได้จัดทำกิจกรรม หรือร่วมกิจกรรมประเภทต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นสุขภาพ และการสร้างสุขภาวะในทุกมิติของการสร้างภูมิคุ้มกันเพื่อมีคุณภาพชีวิตที่ดี
- ข้อที่ ๓๑ ร่วมกันส่งเสริมและพัฒนาต่อยอดองค์ความรู้ตามศักยภาพของภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อสร้างสุขภาวะ
- ข้อที่ ๓๒ ดำเนินการจัดสถานที่ อุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวก ในการจัดบริการของหน่วยงานภาครัฐจากภูมิปัญญาท้องถิ่นและการแพทย์แผนไทยอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเป็นที่ยอมรับ
- ข้อที่ ๓๓ บุคลากรด้านสาธารณสุข รวมทั้งกำลังคนด้านสุขภาพอื่น ๆ ที่มีบทบาทในระบบสุขภาพ มีสุขภาพ มีจริยธรรม มีจิตสำนึกที่ดีต่อสังคม มีปริมาณที่เพียงพอ
- ข้อที่ ๓๔ สนับสนุนกิจการสหกรณ์/ธนาคารชุมชน/กองทุน/สถาบันการเงินอื่นๆ ของตำบล ที่มีกิจกรรมด้านสร้างเสริมสุขภาพของชุมชน
- ข้อที่ ๓๕ บุคลากรด้านสาธารณสุขมีการทำงาน เพื่อให้บริการสาธารณสุข แก่ประชาชนในลักษณะที่เป็นวิชาชีพ รวมทั้งทำงานเชื่อมโยง ประสานอย่างใกล้ชิดกับกำลังคนด้านสุขภาพอื่น ๆ ที่มีบทบาทในระบบสุขภาพด้วย

หมวดที่ ๗

การคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภค

- ข้อที่ ๓๖ องค์การบริหารส่วนตำบลดงมูลเหล็ก ต้องจัดสวัสดิการช่วยเหลือผู้มีสิทธิได้รับตามที่กฎหมายกำหนด หรือตามความเหมาะสมตามคำแนะนำขององค์กรที่เกี่ยวข้อง
- ข้อที่ ๓๗ จัดให้มี และร่วมกันเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารสำคัญที่มีประโยชน์และมีผลกระทบต่อชุมชนอย่างรวดเร็ว และเป็นปัจจุบัน
- ข้อที่ ๓๘ ต้องจัดให้มีคณะกรรมการดูแลคุ้มครองผู้บริโภคตำบลดงมูลเหล็ก ภายในปี พ.ศ.๒๕๕๖
- ข้อที่ ๓๙ สัดส่วนคณะกรรมการตามข้อ ๓๘ ต้องมีกรรมการมาจากตัวแทนขององค์กรกลุ่มชุมชนไม่น้อยกว่า ๕๐ %
- ข้อที่ ๔๐ ให้คณะกรรมการชุดนี้มีภาระหน้าที่ สุ่มตรวจผลิตภัณฑ์สินค้าอาหารและบริการ และรายงานผลเสีย ที่กระทบกับผู้บริโภคและชุมชนต่อหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง และชุมชนต้องให้ความร่วมมือทุกขั้นตอน ข้อที่ ๔๑ ให้องค์การบริหารส่วนตำบลดงมูลเหล็กจัดสรรงบประมาณเพื่อเป็นค่าตอบแทนแก่คณะกรรมการเพื่อดำเนินการตามหน้าที่ตามสมควร

หมวดที่ ๘

การสร้างความรู้ เผยแพร่ความรู้และบริการข้อมูล

- ข้อที่ ๔๒ จัดให้มีการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ความดี ความรู้ความสามารถของคนในชุมชน มีการยกย่องคนดี เพื่อเป็นแบบอย่าง เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพและสุขภาวะต่อประชาชนตำบลดงมูลเหล็กอย่างต่อเนื่องด้วยช่องทางหลากหลายเพื่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพ
- ข้อที่ ๔๓ ให้องค์กรชุมชนในตำบลดงมูลเหล็กสนับสนุนส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ และสร้างกระบวนการจัดการความรู้ด้านสุขภาพอย่างต่อเนื่อง
- ข้อที่ ๔๔ สร้างโอกาสให้ประชาชนตำบลดงมูลเหล็ก ได้เข้าถึงข้อมูลที่ต้องการได้อย่างสะดวกมากขึ้น
- ข้อที่ ๔๕ ต้องจัดให้มีศูนย์ข้อมูลกลางเพื่อพัฒนาและสร้างสุขภาวะตำบลดงมูลเหล็กภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๖
- ข้อที่ ๔๖ ให้ศูนย์ข้อมูลกลางเพื่อพัฒนาและสร้างสุขภาวะตำบลดงมูลเหล็กมีภาระหน้าที่ในการตรวจ นำเข้าข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยระบบภูมิศาสตร์สารสนเทศ (GIS) และนำเสนอหรือส่งมอบข้อมูลต่อหน่วยงานองค์กรชุมชนที่ต้องการเป็นระยะ
- ข้อที่ ๔๗ ให้องค์การบริหารส่วนตำบลดงมูลเหล็กจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนแก่ศูนย์ข้อมูล ฯ เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายและดำเนินการในภาระหน้าที่ตามความจำเป็นและความต้องการของศูนย์ ฯ
- ข้อที่ ๔๘ มีกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ มีการถ่ายทอดทักษะชีวิตและความรู้ในวิชาชีพ โดยภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนให้กับเด็ก เยาวชนและคนในวัยอื่น ๆ อย่างสม่ำเสมอจนเกิดทักษะชีวิต

หมวดที่ ๙

เศรษฐกิจพอเพียง

- ข้อที่ ๔๙ ต้องสนับสนุนส่งเสริมความรู้และการดำรงชีพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- ข้อที่ ๕๐ ส่งเสริมการรวมกลุ่มอาชีพ สนับสนุนการตลาดผลผลิตและผลิตภัณฑ์ของชุมชนคนดงมูลเหล็ก
- ข้อที่ ๕๑ ร่วมกันส่งเสริมให้เกิดสัมมาอาชีพ และการพึ่งพาตนเองให้ครอบคลุมทั่วพื้นที่
- ข้อที่ ๕๒ สร้างจิตสำนึกสาธารณะ มีน้ำใจ เสียสละ โดยยึดหลักธรรมของศาสนาเป็นที่ตั้ง
- ข้อที่ ๕๓ ให้มีการร่วมกันจัดตั้งศูนย์พัฒนาคุณธรรมตำบลดงมูลเหล็ก ภายในปี พ.ศ.๒๕๕๖
- ข้อที่ ๕๔ มีศูนย์พัฒนาคุณธรรมตำบลดงมูลเหล็ก ทำหน้าที่ส่งเสริมศีลธรรมแก่ชุมชน สนับสนุนและปกป้องคนดีให้ได้ทำความดีเพื่อประโยชน์แก่สังคมอย่างต่อเนื่อง
- ข้อที่ ๕๕ ให้องค์การบริหารส่วนตำบลดงมูลเหล็กจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนแก่ศูนย์พัฒนาคุณธรรมตำบลดงมูลเหล็ก เพื่อดำเนินการตามหน้าที่ตามสมควร

หมวดที่ ๑๐

การเงินและการระดมทรัพยากรเพื่อสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ

- ข้อที่ ๕๖ ให้องค์การบริหารส่วนตำบลดงมูลเหล็กจัดทำยุทธศาสตร์และจัดสรรงบประมาณในการดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมตามข้อกำหนดไว้ในธรรมนูญสุขภาพตำบลดงมูลเหล็กฉบับนี้ไม่น้อยกว่า ร้อยละ ๒๐ ของรายได้โดยไม่รวมเงินอุดหนุนของงบประมาณในแต่ละปี
- ข้อที่ ๕๗ ให้องค์การบริหารส่วนตำบลดงมูลเหล็กในพื้นที่ยุทธศาสตร์ร่วมกันสนับสนุนด้านการเงิน เพื่อดำเนินการสร้างเสริมสุขภาพตามธรรมนูญ สุขภาพฉบับนี้ตามสมควร โดยจัดระบบสวัสดิการเพื่อการดูแลสุขภาพคนในชุมชน เช่น กองทุนสวัสดิการชุมชน กองทุนสุขภาพ กองทุนการรักษาพยาบาล อย่างต่อเนื่องและมีความมั่นคง

ข้อที่ ๕๘ ให้มีการสนับสนุนทรัพยากรที่เกี่ยวข้องจากหน่วยงานภาครัฐ องค์กรภาคประชาชน และเครือข่ายภาคีด้านสุขภาพเพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามธรรมนูญสุขภาพตำบลงมูลเหล็ก ฉบับนี้

ข้อที่ ๕๙ ให้องค์การบริหารส่วนตำบลงมูลเหล็ก หน่วยงานภาครัฐ องค์กรภาคประชาชน ในพื้นที่ตำบลงมูลเหล็กได้ร่วมกันเสนอมติประชาคมที่เกี่ยวข้องกับสุขภาวะต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลงมูลเหล็ก เพื่อให้ออกเป็นข้อบัญญัติบังคับใช้ตามกฎหมายที่ให้อำนาจหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลไว้โดยมีกฎหมายรองรับบังคับใช้ภายในพื้นที่ตำบลงมูลเหล็ก

หมวดที่ ๑๑

การแก้ไขเพิ่มเติม

ข้อที่ ๖๐ หน่วยงานภาครัฐ องค์กรภาคประชาชน กลุ่มชุมชน ต้องร่วมกันจัด ให้มีการประชุมสมัชชาสุขภาพระดับพื้นที่ตำบลงมูลเหล็กอย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง ระดมความคิดเห็นออกเป็นมติประชาคมเพื่อแก้ไขธรรมนูญฉบับนี้ให้เกิดประโยชน์ยิ่ง ๆ ขึ้นไป

หมวดที่ ๑๒

บทเฉพาะกาล

ข้อที่ ๖๑ การประกาศใช้ธรรมนูญว่าด้วยสุขภาพสู่ตำบลสุขภาวะของประชาชนตำบลงมูลเหล็ก ให้มีผลบังคับใช้ดังนี้

- ๑.ให้องค์การบริหารส่วนตำบลงมูลเหล็กจัดทำแผนพัฒนาและกำหนดเป็นแผนพัฒนา (ฉบับตำบลสุขภาวะ พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙) โดยกำหนดแล้วเสร็จ ภายใน ๓๐ มิถุนายน พ.ศ.๒๕๕๔
- ๒.ในกรณีต้องออกข้อบัญญัติตามอำนาจหน้าที่พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.๒๕๓๕ ให้อำนาจหน้าที่ไว้ให้องค์การบริหารส่วนตำบลจัดทำแล้วเสร็จภายใน ๑ ปี นับตั้งแต่ลงนามประกาศบังคับใช้ธรรมนูญว่าด้วยสุขภาพฉบับนี้
- ๓.กรณีต้องบังคับตามกฎหมายอื่น อันเป็นอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐอื่น องค์กรการบริหารส่วนตำบลงมูลเหล็ก จะประสานการดำเนินการให้บังคับใช้กฎหมายโดยเคร่งครัดในพื้นที่รับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลงมูลเหล็กโดยเร็วต่อไป

หมายเหตุ : เหตุผลในการจัดทำธรรมนูญว่าด้วยสุขภาพสู่ตำบลสุขภาวะของประชาชนตำบลงมูลเหล็ก พ.ศ.๒๕๕๔ นี้ คือ โดยที่สภาพปัญหาด้านสุขภาพโดยรวมของประชาชนตำบลงมูลเหล็กอยู่ในระดับที่น่าเป็นห่วงและได้ส่งผลถึงสุขภาวะของชุมชน ที่เชื่อมโยงกันเป็นองค์รวมอย่างไม่อาจหลีกเลี่ยง และกระบวนการแก้ไขปัญหาดังกล่าวก็ไม่อาจกระทำโดยวิธีหนึ่งหรือวิธีใดได้อย่างเดียว เพราะปัจจุบันมีปัจจัยที่คุกคามสุขภาพมีการเปลี่ยนแปลงและมีความยุ่งยากซับซ้อนมากขึ้น จำเป็นต้องดำเนินการให้ประชาชนตำบลงมูลเหล็กได้มีความรู้เท่าทัน มีส่วนร่วม มีจิตสำนึก มีหลักเกณฑ์ที่กำหนดโดยชุมชนเพื่อประโยชน์ของส่วนรวมในชุมชนประกอบกับมีภาคีเครือข่ายที่ดำเนินงานในพื้นที่หลายหน่วยงานหลายองค์กร จึงสมควรจัดให้มีธรรมนูญที่เป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อมีเป้าหมายของการบริหารจัดการ โดยมีจุดหมายปลายทางเดียวกันคือ “เป็นตำบลสุขภาวะของประชาชนตำบลงมูลเหล็ก ภายในปี พ.ศ.๒๕๖๖”